

- har bir darsda nazariy ma'lumotlarni berishga qaratilgan istalgan usul, albatta, ta'limiy maqsad ro'yobini ta'minlashga xizmat qila olishi kerak;
- fanlararo aloqadorlik asosida tanlangan qo'shimcha material o'tiladigan mavzu bilan bevosita bog'lanishi shart;
- integrativ ta'lim jarayonida sinf o'quvchilari faolligini oshirish uchun pedagogik hamkorlikka tayanish juda muhim;
- integrativ ta'lim jarayonida darsning ta'limiy maqsadi tarbiyaviy madsadni to'ldirib borishi yoki, aksincha, tarbiyaviy maqsad ta'limi madsad bilan yaxlitlashib borishi zarur;
- integrativ ta'lim jarayoni bolaning tabiat, inson tafakkuri, jamiyat taraqqiyoti uzviy aloqadorlikda ekanligini anglashiga poydevor bo'lishi kerak. Zero, insonning ona tilisi uning dunyoni bilishi uchun asosiy vositadir.

Ta'kidlash zarurki, integrativ ta'lim fan o'qituvchisidan alohida tayyorgarlikni talab etadi.

Vaholanki, ulug' didakt olim Yan Amos Komenskiy aytganidek: "Bir-biri bilan bog'liq bo'lgan hamma narsa, xuddi shunday holda o'rganilishi kerak". I.V.Pestalossi esa o'zining didaktik xarakterdagi maqolasida o'quv darsliklaridagi bog'liqlik masalasiga keng to'xtalar ekan: "Bir-biri bilan bog'liq fanlarni ko'z oldingga keltir, ularni tabiatdagi uzviy bog'liqlik holatida ekanini angla", - deydi. Pestalossi bir fanning boshqa bir fandan uzoqlashuvi hatto xavfliligini ham ta'kidlaydi.

Boshlang'ich sinflar ta'limi jarayonida o'quv predmetlarini integratsiyalash nazariy va amaliy jihatdan hozirgi zamon talablari nuqtayi nazardan ham juda muhim bo'lib, yangi ijtimoiy maqsadlar asosida yanada dolzarflik kasb etadi. Vaholanki, hozirgi zamon ta'lim-tarbiya tizimi zimmasida eng katta mas'uliyat turibdi: ta'lim oluvchilarimiz intellektual salohiyatga ega bo'lsin va ular kelajakda yurt nufuzini dunyo standartlari darajasiga ko'tara oladigan yuqori malakali kadrlar bo'lib yetishsin.

Maktab umumta'lim fanlarini tarqoq holda o'rgatish, ularni bir-biriga uzviy bog'lab o'tmaslik o'quvchilar bilimni mukammal bo'lishi va borliqni bir butun sistema (tizim) ekanligini tushunib yetishiga to'sqinlik qiladi, o'quvchi uchun fan mavzularini anglashda qiyinchilik paydo qiladi. Xullas, bu muammolarning barchasi uchun yechim kaliti o'qituvchining mahorati va uning integrativ ta'limni to'g'ri yo'lga qo'ya olishiga bog'liq.

Adabiyotlar

1. Karimov I.A. Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. – T.: Sharq, 1997.
2. Asqarova G., Egamberdiyeva G. Boshlang'ich ta'limda integratsiya. – Namangan, 2007.
3. Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi boshlang'ich ta'lim, ona tili, o'qish, matematika, tibbiyot (1-4-sinf). – T.: Sharq, 2017.
4. Mavlonova R.A., Rahmonqulova N.H. Boshlang'ich ta'limning integratsiyalashgan pedagogikasi. – T.: Ilm ziyo, 2009.
5. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Qarshi: Nasaf, 2000.
6. Sayidahmedov N.S. Oliy pedagogik ta'limda integral texnologiyalar. – T.: Fan, 2003.
7. Yo'ldoshev J. Xorijda ta'lim. Integratsiyalashgan va maxsus kurslar. – T.: Sharq, 1995.
8. G'afforova T., Nurullayeva Sh. O'qish kitobi. 3-sinf. – T.: Sharq, 2016.– 26-37-bet.
ziyonet.uz
aim.uz

Моҳигул ҚАРИМОВА

Самарқанд шаҳар 27-мактабгача
таълим ташкилоти мудираси
муस्ताқил тадқиқотчи

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ТУБ ЎЗГАРИШЛАР МАҚСАДИ ВА МОҲИЯТИ

Ушбу мақолада мактабгача таълим муассасининг вазифалари, мақсади ва тизимдаги ислохотлар, туб ўзгаришлар, шунингдек, "инсон капитали"нинг шаклланиши ва ривожланиши ҳақидаги тушунчаларга алоҳида эътибор берилган.

Калит сўзлар: шахс, таълим-тарбия, маданият, саломатлик, ҳис-туйғу, атроф-муҳит.

В данной статье рассматриваются концепции дошкольного образования, цели и системные реформы, фундаментальные изменения, а также концепция «человеческого капитала».

Ключевые слова: личность, образование, культура, здоровье, эмоции, окружающий мир.

This article discusses the concepts of preschool education, goals and systemic reforms, fundamental changes, as well as the concept of "human capital".

Key words: personality, education, culture, health, emotion, the world around.

Мактабгача таълим вазирлиги берган ахборотга кўра, бугунги кунда мамлакатимизда мактабгача таълим вазирлиги тизимида 3 ёшдан 7 ёшгача бўлган 2,5 млн бола қамраб олинган. Республикадаги боғчалар сони - 6154. Улардан 5586 таси - давлатга қарашли, 568 таси нодавлат таълим муассасасидир. Бугунга келиб 859 141 нафар бола мактабгача таълим билан қамраб олинган, бу умумий ҳисобнинг 34 фоизи демакдир. Жами 1 млн 600 дан зиёд бола мактабгача таълим билан қамраб олинмаган [1]. Мазкур рақамлар соҳадаги сўнгги давр ўзгаришлар моҳиятини белгилаб беради. Мактабгача таълим тизимидаги туб ўзгаришларни давлат амалга оширмакда, унинг ғоялари ва амалга ошириш механизмларини ишлаб чиқмоқда. Мазкур ўзгаришлар ва ислохотлар мақсади давлат стратегик тараққиётини таъминловчи "инсон капиталини" мақсадли, ҳар томонлама ва самарали тарзда етиштириш учун боланинг гўдаклик давридан оқ ҳаракат қилиш, унинг ривожланиши учун барча зарур педагогик шарт-шароитларни яратиш, таълим ва тарбия жараёнини моддий ва маънавий жиҳатдан таъминлашдан иборатдир.

Сўнгги вақтларда Ўзбекистонда таълим тизимининг мақсади сифатида "инсон капитални" тушунчасининг аҳамияти ўсиб бораётганлиги ҳамда "инсон капиталини" яратиш таълимнинг мақсадларидан эканлиги қайд этилмоқда. "Инсон капитални" тўғрисида давлат раҳбари мамлакатимиз тараққиёт стратегияси борасида сўзлаганда ҳам таъкидлаб, туб ислохотлар айна мана шу мақсадга йўналтирилиши даркорлиги айтди.

"Инсон капитални"нинг ривожини инсонга истиқболда мамлакатни ривожлантирувчи куч сифатида қараш, унга ижтимоий инвестицияларни киритиш, инсон шахси ва унинг ҳар томонлама ўсишига нисбатан иқтисодий манфаатдорлик нуқтаи назаридан қарашга боғлиқдир. Ҳозирда барча давлатларда айнан "инсон капиталини" ривожлантириш таълим тизимининг бош мақсадларидан бири сифатида эътироф этилмоқда [2]. "Инсон капитални" тушунчаси асосида шахснинг униб ўсиши учун зарур бўлган барча эҳтиёжлар назарга олинади ҳамда улар зарур кетма-кетликда давлат томонидан таъмишлаш масалаларини ўз мазмунига қамраб олади, уларнинг ичида физиологик, тиббий, психологик, таълимий, эмоционал эҳтиёжлар қабилар назарга олинади, хусусан озиқ-овқат, кийим-кечак, саломатлик, таълим, маданият қабиларнинг барчаси ўз ўрнида зарур эканлиги тан олинади. Чунки инсон капитални бўлмас экан, иқтисодий тараққиёт ҳам оқсайди ва мамлакат ривожланган ва технологик давлатлар қаторига қўшилмайди. Бинобарин, мамлакатимизда мактабгача таълим тизимининг тараққиёти ҳам "инсон капиталининг" биринчи босқичини ташкил қилади ва уни шакллантириш стратегик мақсаддир.

2018 йил 28 декабрда мамлакатимиз раҳбарининг Олий Мажлис ва Сенат олдидаги анъанавий мурожаатномасида [1] таъкидлашига кўра, "Буюк Имом Бухорий ҳазратларининг "Ал-Жомеъ ас-Саҳиҳ" асари "Барча эзгу амаллар ниятга боғлиқ, ҳар бир кишига фақат ният қилган нарсаси берилади" деган ҳадис билан бошланишида албатта жуда чуқур маъно бор". Бинобарин, "Илм-фан, замонавий ва узлуксиз таълим тизимини янада такомиллаштириш зарур. Халқимизда "таълим ва тарбия бешиқдан бошланади" деган ҳикматли бир сўз бор. Фақат маърифат инсонни камолга, жамиятни тараққиётга етаклайди. Шу сабабли, таълим соҳасидаги давлат сиёсати узлуксиз таълим тизими принципига асосланиши, яъни таълим боғчадан бошланиши ва бутун умр давом этиши лозим.

Ривожланган мамлакатларда таълимнинг тўлиқ циклига инвестиция киритишга, яъни бола 3 ёшдан 22 ёшгача бўлган даврда унинг тарбиясига сармоя сарфлашга катта эътибор берилади. Чунки ана шу сармоя жамиятга 15-17 баробар миқдорда фойда келтиради.

Бизда эса бу кўрсаткич атиги 4 баробарни ташкил этади.

Бинобарин, *инсон капиталига* эътиборни кучайтиришимиз, бунинг учун барча имкониятларни сафарбар этишимиз шарт. Шу йўлдаги муҳим амалий қадам сифатида болаларни мактабгача таълим билан қамраб олиш даражасини бугунги 34 фоиздан 2019 йилда 44 фоизга етказамиз. Умумий ўрта таълим тизимини бугунги кун талаблари асосида ташкил этиш, фарзандларимиз ҳар томонлама камол топиши учун барча шароитларни яратиш лозим» [3].

Президент Ш.М.Мирзиёев буюк аллома Нажмиддин Кубро ҳазратларининг "Муваффақиятни – саъй-ҳаракатда, муваффақиятсизликни эса – лоқайдлик ва дангасаликда кўрдим", деб бежиз айтмаганларликларига ишора қилдилар. Шу билан бирга, бугунги кундаги мамлакатимиз таълим тизимидаги туб ўзгаришлар ва инновацион ислохотлар ўзининг янгиланган мазмуни, кенг қўламлилиги ҳамда инсон омилига, унинг ҳуқуқлари таъминланишига, эркин ва озод шахсни, фаол ва

бунёдкор фуқарони, рақобатбардош мутахассисни шакллантиришга йўналтирилганлиги билан характерланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сон “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”га Фармонининг тўртинчи ижтимоий соҳани ривожлантиришга бағишланган йўналишида “таълим, маданият, илм-фан, адабиёт, санъат ва спорт соҳаларини ривожлантириш, ёшларга оид давлат сиёсатини такомиллаштириш” мақсади мамлакатимиз истикбол тараққиёти учун устувор эканлиги белгилаб қўйилган. Мақсадларнинг алоҳида йўналиши мактабгача таълим тизимини янги мазмунда қайта шакллантириш ва инновацион тарзда қайта қуришга бағишланган. Мазкур мақсадларни реал тарзда амалга ошириш ва ҳаёти қилиш, ҳар бир фуқаро учун сифатли таълим хизматларининг етиб боришини таъминлаш, фуқароларнинг таълим хизматларидан, хусусан мактабгача таълим жараёнидан қониқиш ҳиссини таъминлаш учун куйидаги вазифалар белгилаб берилган:

мактабгача таълим муассасаларини қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларни замонавий ўқув ва лаборатория асбоблари, компьютер техникаси ва ўқув-методик қўлланмалар билан жиҳозлаш орқали уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан мақсадли чора-тадбирларни кўриш;

мактабгача таълим муассасалари тармоғини кенгайтириш ва ушбу муассасаларда болаларнинг ҳар томонлама интеллектуал, эстетик ва жисмоний ривожланиши учун шарт-шароитларни тубдан яхшилаш, болаларнинг мактабгача таълим билан қамраб олинишини жиддий ошириш ва фойдаланиш имкониятларини таъминлаш, педагог ва мутахассисларнинг малака даражасини юксалтириш.

Мактабгача таълим узлуксиз таълим тизимининг энг муҳим бўғинлардан бири эканлиги таъкидланди, унинг нуфузини оширишга йўналтирилган давлат сиёсати мазмуни белгиланди. Бунинг учун мактабгача таълим муассасалари тармоғини кенгайтириш, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларни малакали педагог кадрлар билан таъминлаш, болаларни ҳар томонлама интеллектуал, маънавий-эстетик, жисмоний ва психологик жиҳатдан ривожлантирувчи замонавий таълим дастурлари ва технологияларини таълим-тарбия жараёнига жорий этиш, болаларнинг мактабга тайёргарлик даражасини таъминлаш қабилар зарурлиги белгилаб берилди.

Мазкур илғор тамойилларни ҳаётга жорий этиш учун ҳамда мақсадларни тўғри ва адекват тарзда белгилаб олиш учун мавжуд тизим амалий ҳолатини холис ва танқидий назарда таҳлил қилиш зарур эди. Мактабгача таълим тизимининг ҳолати эса кўплаб тизимли ва ички муаммоларнинг йиғилиб қолганлигини намоён этди. Масалан, 2019 йил ҳолатига қараганда, Андижон, Наманган, Самарқанд, Фарғона, Жиззах вилоятларида ўтказилган ўрганишлар натижаларига кўра, Андижон вилоятидаги 87 та маҳаллада биронта ҳам болалар боғчаси йўқлиги, 84 та боғча филиалини мустақил муассасага айлантириш ёки давлат-хусусий шериклик асосида нодавлат боғчаларини ташкил этиш бўйича туман ҳокимликлари томонидан аниқ чоралар белгиланмагани аниқланган. Вилоятда мавжуд 451 та боғчадан 200 тасида озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш учун махсус омбор йўқлиги, совуткич, шкаф, стол-стуллар, зарур асбоб-анжомлар, жиҳозлар етишмаслиги аниқланган. 123 та боғчага ичимлик суви ташиб келтирилиши, 71 тасининг атрофи ўралмаганлиги, 134 тасида мусиқа хоналари жиҳозланмаганлиги, 420 тасида кичик кутубхоналар ташкил этилмаганлиги аниқланган. Шундай камчиликлар Наманган, Самарқанд, Фарғона ва Жиззах вилоятларида ҳам кузатилиши соҳада анчагина муаммолар йиғилиб қолганлигидан далолат беради [1].

Тизимдаги мавжуд системали камчиликлар мактабгача таълим соҳасида давлат сиёсатини тўлиқ амалга оширишга тўсқинлик қилаётганлиги куйидаги ҳолатлар бўйича тезкор ва самарали чора-тадбирларни белгилашни тақозо этади [2]. Хусусан:

мактабгача таълимни бошқаришнинг амалдаги ҳолати тизимли муаммоларни ўз вақтида аниқлаш ва бартараф этиш, мазкур соҳада, шу жумладан, нодавлат секторда замонавий инновацион технологияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш имконини чекламоқда;

мактабгача таълим соҳасига инвестицияларни жалб қилишга, шу жумладан, ижтимоий-ҳаммабоп мактабгача таълим муассасаларини ташкил этиш, уларни моддий-техника жиҳатидан қайта жиҳозлаш ва илғор педагогик технологияларни қўллашга қаратилган давлат-хусусий шериклик механизмлари жорий қилиш зарур;

мактабгача таълим муассасалари инфратузилмаси ва моддий-техника базасининг амалдаги ҳолати болаларни мактабгача таълим муассасалари билан тўлиқ қамраб олишни таъминлашга имкониятни чеклаётганлиги, натижада мамлакатда аҳоли сонининг ўсиши айрим мактабгача таълим муассасаларининг ҳаддан ташқари тўлиб кетишига олиб келаётганлиги;

миллий маданият-тарихий кадриятларни акс эттирувчи ва болаликдан китоб ўқишга қизиқишни уйғотувчи ўқув-методик, дидактик материаллар ва бадий адабиётларни тайёрлаш ҳамда мактабгача таълим муассасалари фаолиятига жорий этиш ишлари замонавий талабларга жавоб бермаётганлиги;

кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашнинг амалдаги тизими мактабгача таълим соҳасини болаларни тарбиялаш ва ҳар томонлама ривожлантириш масалаларини профессионал даражада ҳал этишга қодир юқори малакали мутахассислар билан таъминлай олмаётганлиги, соҳада кадрлар етишмовчилиги мавжудлиги, улар касбий компетенцияси, дунёқараши, маданий савиясининг замонавий талаблар даражасига жавоб бермаслиги.

Назарий тадқиқотларнинг кўрсатишича, мактабгача таълим фаолиятига нисбатан стереотип ёндашув кучли бўлиб, уни тубдан ўзгартириш, унинг янгиланган инновацион ва самарали тизими, механизмлари ва соҳага нисбатан комплекс қарашни жорий этиш зарур.

Мактабгача таълим муассасасидаги таълим ва тарбия жараёни қуйидаги тамойиллар кетма-кетлиги асосида ташкиллаштирилиши, бошқарилиши ва улар амалий бўлиши зарур [3]:

таълим-тарбиянинг ривожлантирувчи характерга эга бўлиши зарурлиги;

таълим-тарбия болаларнинг яширин ва салоҳиятли хислатларини, истеъдодлари ва лаёқатларини намоён этишга йўналтирилиши зарурлиги;

таълим-тарбия болаларга ходисалар, ўрганилаётган объектлар, атроф муҳит ва гуманитар кадриятларнинг ўзаро боғлиқлигини аниқлашга ёрдам бераши даркорлиги;

боланинг ривожланиши унинг ҳис-туйғулари, экспрессияси, эмотивлиги ва ёшига мос бўлган ҳолда билим олишнинг рационал шаклларига таяниши зарурлиги;

таълим-тарбия мултимаданиятли характерга йўналтирилган бўлиб, унинг маҳаллий ҳамда бошқа миллат ва элатларнинг урф-одатларининг ўзига хослигига болани яқинлаштириши зарурлиги;

таълим-тарбия конфликтология ва медиация асосида яшаш принципларига асосланиши, боланинг бошқалар фикрига чидамлироқ бўлиш, унинг ўз эмоцияларини бошқара олишга ўргатиш, болада ўзининг норозилиги, ғазабланиши ва хафалигини меъёрланган ҳолда ифодалаш малакаларини шакллантириш даркорлиги;

таълим-тарбия бола саломатлигининг соғлом турмуш тарзи, гигиена қоидаларига амал қилиш ва спорт билан шуғулланиш асосларига қурилиши зарурлиги;

таълим-тарбия тизими фаолияти илғор хорижий педагогик усуллар ва ёндашувларга очик бўлиши, тажриба алмашиш ва ўртоқлашиш принципларига қурилиши зарурлиги. Масалан, Буюк Британияда одатда таълим бериш ўрганилаётган предмет ёки ўқитувчига эмас, балки болага йўналтирилади. Бундай ёндашув инглиз таълими тарихига асосланиб, унинг ривожига Руссо, Фребель, Монтессори каби буюк олимлар ҳисса қўшган. Германияда Вальдорф болалар боғчалари ва Монтессори тизимида ишлайдиган болалар боғчалари мавжуд. Японияда мактабгача тарбия бешта йўналишни ўз ичига қамраб олган, булар: ижтимоий муносабатлар; саломатлик, хавфсизлик; тил; атроф муҳит; ҳис-туйғуларини ифодалаш [4].

Ўзбекистон Республикасида давлат мактабгача таълим муассасаси тўғрисидаги Низомда қайд этилишига кўра, мактабгача таълим муассасаси таълим-тарбия ва соғломлаштириш муассасаси ҳисобланади. Низомга кўра унинг вазифалари қилиб қуйидагилар белгиланган:

бола шахси асосларини шакллантириш;

унинг билимга қизиқишларини ривожлантириш;

боланинг интеллектуал, шахсий ва жисмоний ривожланишини таъминлаш;

боланинг ривожланишидаги нуқсонларни зарур тарзда тузатиш;

болани миллий маданият ва умуминсоний кадриятлар билан таништириш;

болани мактабда ўқишга тайёрлаш.

Давлат раҳбари Германияга қилган 2019 йилнинг январдаги сафари чоғида ҳамюртларимиз билан бўлиб ўтган учрашувда шундай дедилар: “Ривожланган давлатлар барча соҳаларга илмий ёндашиб натижага эришган. Биз ҳам жуда катта изланишдамиз. Бугун ҳаракатларимиз дунё билан тенг бўлишга, халқимизга муносиб ҳаёт яратишга қаратилган. Ислохотларни сиздек илғор ёшлар билан бирга амалга оширамиз. Ҳамма ўрганган билим, “ноу-хау”ларингни Ўзбекистоннинг ҳар бир соҳаси интиқлик билан кутяпти. Қанча кўп билимли бўлсак, шунча қудратли бўламиз» [4]. Демак, мамалкатмиз тараққиёти учун билимли, рақобатбардош, жамиятнинг барча соҳаларини инновациялар асосида ривожлантиришга қодир бўлган “инсон капиталига” бўлган жуда катта эҳтиёж асосида қайта шакллантириш зарур.

Бинобарин, мактабгача таълим тизимидаги барча ўзгаришлар, аввало, инсонни болалик давриданок замонавий дунёвий жамиятда яшашга ўргатишга йўналтирилган бўлиб, мақсад уни жамият ҳаётига тўлиқ интеграцияси ва ижтимоийлашувини, унинг жамият ҳаётидаги

фаоллигини таъминлаш орқали ҳаётда ўз ўрнини топишига педагогик шарт-шароитлар яратиб беришдан иборатдир.

Адабиётлар

1. <https://daryo.uz/k/2018/02/14/maktabgacha-talim-tizimini-rivojlantirishga-qaratilgan-islohotlar-natijadorligi-tahlil-qilindi/>
2. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. / Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. – Т.: «Ўзбекистон», 2017.
3. Березина Ю.Ю. Формирование познавательного интереса у детей старшего дошкольного возраста. Дисс. .. канд.пед.н., -Москва, 2014. – 146 с.
4. Абидов Б.К. Мактабгача таълим (хорижий мамлакатлар тажрибаси) // Замонавий таълим, 2017, -№ 11.

Собир РАҲИМОВ

Самарқанд давлат университети
ахборотлаштириш технологиялари
кафедраси ўқитувчиси

ОЛИЙ ТАЪЛИМДА “ТАЪЛИМДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ” ФАНИДАН МУЛЬТИМЕДИАЛИ ЭЛЕКТРОН ДАРСЛИК ЯРАТИШ ВА УНДАН ФОЙДАЛАНИШ МЕТОДИКАСИ

Мазкур мақолада “Таълимда ахборот технологиялари” курси бўйича мультимедиали электрон дарсликни яратиш босқичлари белгиланди, тузилиши ва мазмунига қўйиладиган талаблар ҳақида фикр юритилди. Хусусан, яратилган мультимедиали электрон дарслигидан фойдаланиш услуги очиб берилди. Шунингдек, электрон дарслик яратишнинг афзалликлари, уни босқичларга бўлиб амалга ошириш ва электрон дарслик яратишнинг асосий босқичлари ҳақида атрофлича маълумотлар берилган.

Калим сўзлар: ахборот технологиялари, мультимедиа, мультимедиа файллари, электрон дарслик, дидактик воситалар, фотоматериаллар.

В данной статье описываются этапы создания мультимедийного электронного учебника по курсу «Информационные технологии в образовании» и обсуждаются требования к его структуре и содержанию. В частности, был раскрыт способ использования созданного мультимедийного электронного учебника. Он, также, предоставляет подробную информацию о преимуществах создания электронного учебника, его постепенном внедрении и основных этапах создания электронного учебника.

Ключевые слова: информационные технологии, мультимедиа, мультимедийные файлы, электронный учебник, дидактические инструменты, фотоматериалы.

This article describes the stages of creating a multimedia electronic textbook for the course "Information technologies in education" and discusses the requirements for its structure and content. In particular, the method of using the created multimedia electronic textbook was revealed. It also provides detailed information about the advantages of creating an e-textbook, its gradual implementation, and the main stages of creating an e-textbook.

Key words: information technologies, multimedia, multimedia files, electronic textbook, didactic tools, photographic materials.

Замонавий дарслик, электрон дарслик, мультимедиали дидактик воситаларни яратиш долзарб муҳим муаммога айланиб, ундан нафақат “Таълимда ахборот технологиялари” таълимидагина қўллаш, балки ундан бошқа фанларни ҳаракатли, дидактик, кўргазмали, товушли, сермазмун тарзда қўллаш ўқитиш жараёнида самарали натижаларга олиб келиши аён бўлиб қолди.